

Salige er de, som stifter fred

I en prædiken har pavens husprædikant, cappucinerpræsten Raniero Cantalamessa, kommenteret pave Benedikts budskab til verdensfredsdagen¹

Af Raniero Cantalamessa²

Saligprisningerne er ikke ordnet i en logisk rækkefølge. Med undtagelse af den første, som sætter tonen for alle de øvrige, kan hver enkelt saligprisning betragtes for sig uden i nogen måde at miste betydning.

Pavens budskab til verdensfredsdagen har fået mig til at vie vores møde i dag til saligprisningen om fredstifterne og dermed udsætte mine refleksioner over den tredje saligprisning, den om de sagtomodige, til et andet tidspunkt. Lad os håbe, at budskabet om fred, henvendt til hele verden, frem for alt må blive accepteret, mediteret over og bære frugt her blandt os i Kirkens centrum.

Dette års budskab handler om fred på alle felter, fra det mere personlige område til de mere omfattende områder såsom politik, økonomi, økologi og internationale organisationer. Disse områder er forskellige, men de forenes af det faktum, at de alle har mennesket som deres primære genstand, sådan som titlen på budskabet angiver: "Mennesket som person: Fredens hjerte".

Der er en grundlæggende erklæring i budskabet, som er nøglen til fortolkning af det hele. Den hellige Fader siger: "Fred er både en gave og en opgave. Hvis det er sandt, at fred mellem enkeltindivider og folkeslag – det vil sige evnen til at leve sammen og opbygge retfærdige og solidariske relati-

¹ Den pågældende prædiken, der indgår som led i en række prædikener over Bjergprædikens saligprisninger, blev holdt ved en adventsgudstjeneste den 23. december 2006 under overværelse af pave Benedikt og medlemmer af den romerske kurie. Som tema havde prædikenen saligprisningen "Salige er de, som stifter fred, for de skal kaldes Guds børn" (Matt 5,9). – En artikel med et omfattende resumé af pavens budskab til Verdensfredsdagen er bragt i Katolsk Orientering nr. 1/2007; **klik her** for at se denne artikel. Hele pavens budskab kan læses ved at **klikke her** (på engelsk)

² Oversat af Else Marie Kjerkegaard

oner – kalder på et aldrig svigtende engagement fra vores side, så er det også sandt, endda endnu mere sandt, at fred er en gave fra Gud. – Fred er et aspekt af Guds handlen, synliggjort både i skabelsen af et velordnet og harmonisk univers og i forløsningen af menneskeheden, som har behov for at blive frelst fra syndens uorden. Skabelse og forløsning forsyner os således med en nøgle, der hjælper os til at begynde at forstå meningen med vores liv på jorden".³

Disse ord hjælper os til at forstå saligprisningen om fredsstifterne, og saligprisningen kaster på sin side lys over disse ord i pavens budskab. Julens nærhed sætter en særlig tone af liturgisk art til vores meditation. Julenat vil vi høre ordene fra englenes lovsang: "Fred på jord til mennesker med Guds velbehag." Betydningen af disse ord er ikke et ønske om fred, men snarere, at der *er* fred. "Herrens fødsel", sagde Gregor den Store, "er fredens fødsel": *Natalis Domini natalis est pacis*.⁴

Hvem er fredsstifterne?

Den syvende saligprisning siger: "Salige er de, som stifter fred, for de skal kaldes Guds børn." Sammen med saligprisningen om de barmhjertige taler denne saligprisning ikke så meget om, hvordan vi skal *være* (fattige, bedrøvede, sagtmødige, rene af hjertet), men om, hvad vi skal *gøre*. Det græske udtryk *eirenopoioi* betyder dem, som arbejder for fred, som "stifter fred". Dog ikke så meget i betydningen at blive forsonet med vore fjender som i betydningen at hjælpe fjender til at blive forsonet med hinanden. "Det, vi har at gøre med her, er mennesker, som elsker fred så meget, at de ikke frygter for at bringe deres egen personlige fred i fare, når de griber ind i konflikter for at hjælpe dem, som er hinandens modstandere, med at finde fred".⁵

Fredsstiftere er altså ikke synonyme med de fredfyldte eller fredelige, det vil sige stille rolige personer, som undgår uoverensstemmelser så meget som muligt (de forkyndes velsignede af en anden saligprisning, den om de sagtmødige). Ej heller er fredsstiftere synonyme med pacifister, hvis vi med pacifister mener dem, som er imod krig (meget ofte imod én af de to parter i en krig ...!), men som ikke gør noget for at forsone de kæmpende. Det mest korrekte udtryk er *fredsskaber*.

På Det ny Testaments tid blev herskerne kaldt fredsstiftere, først og fremmest i det romerske imperium. Kejser Augustus satte verdensfred øverst blandt sine bedrifter, en fred, han opnåede igennem militær sejr: *parva victoriis pax*.⁶ Han byggede det berømte *Ara Pacis*, Fredens Alter, i Rom som et testamente over sin arv.

Nogle har forstået evangeliets saligprisning som bevidst sat modsætning til dette standpunkt og har peget på, at de sande fredsstiftere fremmer fred på anden vis: godt nok gennem sejr, men sejr over dem selv, ikke over deres fjender – ikke ved at ødelægge fjenden, men ved at ødelægge fjendskab, som Jesus gjorde det på korset.⁷

I dag er det almindelige synspunkt imidlertid, at denne saligprisning skal læses i overensstemmelse med Bibelen og de jødiske kilder, hvor dét at hjælpe folk, der strides, til at forsone sig og leve i fred ses som én af de vigtigste barmhjertighedsgerninger. På Kristi læber er saligprisningen om fredsstifterne afledt af det nye bud om broderlig kærlighed. Det er en måde, som næstekærlighed udtrykker sig på.

³ Pavens budskab § 3

⁴ Leo den Store, pave 440–461, Traktater, 26 (CC 138, linie 130)

⁵ J. Dupont, "Le beatitudini", III, p.1001

⁶ Latin: Fred, opnået gennem (militære) sejre. Red.

⁷ Jf. Ef 2,15–16: Han satte loven med dens bud og bestemmelser ud af kraft for i sig at skabe ét nyt menneske af de to og således stifte fred og for ved korset at forsone dem begge med Gud i ét legeme, og dermed dræbte han fjendskabet.

I denne forstand ville vi sige, at dette er saligprisningen *par excellence* for Kirken i Rom og dens biskop. En af de mere værdifulde tjenester, som pavestolen har ydet kristendommen, har altid været at fremme fred mellem de forskellige kirker og i visse epoker også mellem kristne fyrster. Det første apostoliske brev skrevet af en pave – nemlig af Clement den Første, cirka i år 96 (måske endda før det fjerde evangelium) – havde til formål at få freden til at vende tilbage til kirken i Korinth, som var splittet af dyb uenighed. Det er en tjeneste, som ikke kan ydes uden en eller anden form for reel juridisk myndighed. Hvis vi vil se værdien af denne tjeneste, behøver vi bare se på de situationer, hvor den er fraværende.

Kirkens historie er fuld af episoder, hvor lokale kirker, biskopper eller abbeder, i strid med hinanden eller med deres hjord, har vendt sig til paven som en fredsdommer. Jeg er sikker på, at dette selv i dag er en af de hyppigste tjenester, om end lidet kendt, som paven yder den universelle kirke. Ligeså finder Vatikanets diplomati og de apostoliske nuntier deres berettigelse ved at være redskaber i fredens tjeneste.

Fred som en gave

Men Gud selv og ikke mennesket er den sande og højeste "fredsstifter". Det er derfor, at de, der arbejder for fred, kaldes "Guds børn". De ligner Gud, de efterligner ham, de gør, hvad han gør. Pavens budskab siger, at fred er karakteristisk for den guddommelige handlen i skabelsen og forløsningen, hvad enten det er i Guds eller i Kristi handlen.

Skriften taler om *Guds fred*⁸ og endnu tiere om *Fredens Gud*.⁹ Her betyder fred ikke kun, hvad Gud gør eller giver, men også, hvad Gud er. Fred er dét, der hersker i Gud. Næsten alle de religioner, der blomstrede på Bibelens tid, opererer med guddommelige verdener præget af indre krig. Babyloniske og græske myter om verdens tilblivelse taler om guder, som var i krig og sønderrev hinanden. I kætterske gnostiske sekter inden for kristendommen er der ingen enhed og fred mellem de himmelske æoner,¹⁰ og den materielle verden antages at være frugten af en tilfældighed og en disharmoni i den højere verden.

På denne religiøse baggrund kan vi bedre fatte nyheden og det helt anderledes i dogmet om Treenigheden som flerheden af personers fuldkomne enhed i kærlighed. I en af sine hymner kalder Kirken Treenigheden for *Fredens Ocean*,¹¹ og det er ikke bare et stykke poesi. Det mest slående, når vi på en af væggene i kirken her betragter Rublev's Treenigheds-ikon,¹² er den fornemmelse af overmenneskelig fred, der stråler ud fra den. Det er lykkedes maleren at oversætte den hellige Sergios af Radonezh's valgsprog – han, til hvis kloster ikonen var malet – til et billede: "At betragte den hellegste Treenighed overvinder denne verdens hadefulde disharmoni."

⁸ Fil 4,7: Guds fred, som overgår al forstand, vil bevare jeres hjerter og tanker i Kristus Jesus

⁹ Rom 15,33: Fredens Gud være med jer alle! Amen.

¹⁰ I den gnostiske lære betegner ordet æon et af de evige væsener, som udspringer af Gud, og som fungerer som "mellemmand" mellem Ham og verden. Nogle gnostikere regnede med 30 sådanne æoner med Kristus som den øverste i et hierarki og Visdommen som den laveste. Red.

¹¹ Jf. den italienske Treenighedssalme: *O Trinità beata, oceano di pace ...* Red.

¹² Rublev's ikon er gengivet i den kirke, hvor pater Cantalamessa holdt denne prædiken. **Klik her** for at se den berømte ikon, som er malet omkring 1401

Den, som bedst har fejret denne guddommelige fred, som kommer fra dét, der er hinsides al historie, var Pseudo-Dionysios Areopagitten.¹³ Fred er for ham et af "Guds navne", akkurat som *kærlighed* er det.¹⁴ Om Kristus siges det endog, at han selv *er* vores fred.¹⁵ Når han siger: "Min fred giver jeg jer", videregiver han dét, som han er, til os.¹⁶

Der er en uadskillelig forbindelse mellem fred som en gave fra oven og Helligånden. Det er ikke uden grund, at begge fremstilles symbolsk som en due. Om aftenen påskesøndag gav Jesus, praktisk taget i ét og samme øjeblik, sine disciple freden og Helligånden: "Fred være med jer!" ... Han blæste ånde i dem og sagde til dem: "Modtag Helligånden!"¹⁷ Fred, siger Paulus, er en "Ånden frugt".¹⁸

Da forstår man, hvad det betyder at være en fredsstifter. Det består ikke i at opfinde eller skabe fred, men i at videregive den; at åbne sig for den Guds og Kristi fred, som "overgår al forstand".¹⁹ "Nåde være med jer og fred fra Gud, vor Fader, og Herren Jesus Kristus".²⁰ Det er den fred, apostelen lader gå videre til Roms kristne.

Vi hverken skal eller kan være oprindelsen til fred, men kun kanal for den. Den bøn, som tilskrives den hellige Frans af Assisi, udtrykker dette til fuldkommenhed: "Herre, gør mig til redskab for din fred."

Men hvad er den fred, vi taler om? Den definition på fred, som Augustin har foreslået, er blevet en klassiker: "Fred er den ro, som orden giver".²¹ Ud fra denne definition siger den hellige Thomas, at der findes tre slags orden i mennesket: orden med sig selv, orden med Gud og orden med næsten.²² Og som konsekvens heraf findes der tre former for fred: indre fred, hvor mennesket har fred med

¹³ Kristen forfatter, som skrev i slutningen af det 5. og begyndelsen af det 6. århundrede efter Kristus

¹⁴ Pseudo-Dionysios Areopagitten, "De guddommelige navne", XI, 1 s, (PG 3, 948 s)

¹⁵ Ef 2,14–17: For han er vor fred. Han gjorde de to parter til ét, og med sin legemlige død nedrev han den mur af fjendskab, som skilte os. Han satte loven med dens bud og bestemmelser ud af kraft for i sig at skabe ét nyt menneske af de to og således stifte fred og for ved korsat for sone dem begge med Gud i ét legeme, og dermed dræbte han fjendskabet. Og han kom og forkyndte fred for jer, der var langt borte, og fred for dem, der var nær.

¹⁶ Joh 14,27: Fred efterlader jeg jer, min fred giver jeg jer; jeg giver jer ikke, som verden giver. Jeres hjerte må ikke forfærdes og ikke være modløst!

¹⁷ Joh 20, 21–22

¹⁸ Gal 5,22

¹⁹ Fil 4,7

²⁰ Rom 1,7

²¹ Augustin, "Om Guds Stad", XIX, 13 (CC 48, 679). [Augustins værk er oversat til dansk af Bent Dalsgaard Larsen og udgivet på Aarhus Universitetsforlag. Oversættelsen er forsynet med noter og indledninger til værkets enkelte bøger. I indledningen til 19. bog, hvorfra p. Cantalamessa citerer, skriver Bent Dalsgaard Larsen netop om freden som den ro, orden giver: "Alle mennesker elsker freden. Selv de, der fører krig, gør det for at opnå fred, ofte ganske vist for at påtvinge andre deres egen uretfærdige fred, men fred tilstræber de. Også en røverbande må have en vis indbyrdes fred for at kunne være røverbande. Overalt er der brug for en eller anden orden, hvis ikke alt skal gå i opløsning. Freden, som alle længes efter, beror på en orden og en harmoni. Der er her tale om noget helt gennemgående, som ligger i skabelsens orden, som ødelægges i syndefaldets kaos, og som genoprettes i Kristus og når sin fuldendelse i det evige liv. Vi kan derfor tale om fred i legemet, når der er harmoni mellem dets forskellige dele og deres virke; fred i sjælen, når der er harmoni mellem det, der rører sig i den; fred i sindet, når der er sammenhæng mellem tanke og handling; fred mellem sjæl og legeme, når der er den rette, velordnede balance mellem det åndelige, det sjælelige og det legemlige. Menneskets forhold til Gud er også et spørgsmål om fred: Det rette forhold mellem Gud og mennesket giver mennesket fred. Freden mellem mennesker forudsætter en eller anden form for samdrægtighed. Såvel i hjem som i samfund er en orden nødvendig for fredens skyld, og der er et indbyrdes forhold mellem freden i hjemmet og freden i samfundet. I Guds Stad er freden fuldendt. Herudfra er det muligt sammenfattende at bestemme fred som "den ro, som orden giver", *tranquillitas ordinis*." Red.]

²² Jf. også den kendte sang af Vaisenhus–forstander Charles Emil Gandrup, 1847–1911, *Lykken er ikke gods eller guld*, vers 4: "Lykkeligst den, som har fred med sig selv, fred med sin gud, og fred med sin næste! Går det i verden så op eller ned, han har af lykken dog fundet det bedste." Red.

sig selv; den fred, hvor mennesket har fred med Gud og fuldt ud underkaster sig Hans bestemmelse; og fred i forhold til vores næste, hvorved vi lever i fred med alle mennesker."²³

I Bibelen betyder ordet *shalom*, fred, dog mere end bare ordenens ro. Det betyder også velvære, hvile, tryghed, lykke, herlighed. Ja, somme tider betyder det alle de messianske goder under ét og er ensbetydende med frelse og godhed: "Hvor herligt lyder budbringerens fodtrin hen over bjergene! Han forkynder fred, han bringer godt budskab og forkynder frelse".²⁴ Den nye pagt kaldes en *fredspagt*,²⁵ og evangeliet kaldes *fredens evangelium*,²⁶ som om ordet *fred* opsummerede hele pagtens og evangeliets indhold.

I Det gamle Testamente står fred ofte side om side med *retfærdighed*: "Retfærdighed og fred kysser hinanden",²⁷ og i Det ny Testamente står ordet side om side med *nåde*. Når Paulus skriver: "Gjort retfærdige af tro, har vi fred med Gud",²⁸ er det klart, at *fred med Gud* har samme indholdsmættede betydning som udtrykket *i Guds nåde*.

Fred som en opgave

Pavens budskab siger også, at udover at være en gave er fred tillige en opgave. Saligprisningen taler først og fremmest til os om fred som en opgave.

Betingelsen for at være en kanal for fred er at være forenet med dens kilde, som er Guds vilje. "I hans vilje er vores fred", siger en sjæl i Dantes Guddommelige Komedie.²⁹ Hemmeligheden bag indre fred er at hengive sig fuldstændigt og stadig på ny til Guds vilje. For at opretholde eller genfinde denne fred i hjertet hjælper det ofte at gentage den hellige Teresa af Avila's ord for os selv: "Lad intet forstyrre dig, intet skræmme dig. Alt er forbigående, kun Gud består. Tålmodighed overvinder alt. Intet mangler for dem, der har Gud. Gud alene er nok".³⁰

Den apostoliske forkyndelse er fuld af praktiske anvisninger på, hvad der bidrager til, og hvad der hæmmer fred. En af de mere kendte passager findes i Jakobs brev: "For hvor der er misundelse og selvhævdelse, dér hersker der uorden og alt muligt ondt. Men visdommen fra oven er først og fremmest ren, og desuden er den fredselskende, mild, omgængelig, fuld af barmhjertighed og gode frugter, upartisk og oprigtig. Retfærdighed er en frugt af det, der sås i fred, og den tilfalder dem, der stifter fred".³¹

Enhver bestræbelse på at skabe fred må begynde fra denne meget personlige sfære. Fred er ligesom kølvandet fra et stort skib, som vokser ud imod det uendelige, men begynder med ét punkt, og dette punkt er i tilfældet her menneskets hjerte. Johannes Paul II's budskab til verdensfredsdagen i 1984 bar titlen: "Fred fødes i et nyt hjerte."

Men det er ikke denne personlige sfære, jeg ønsker at fokusere på. I dag åbner der sig et nyt, vanskeligt og presserende arbejdsområde for fredsstiftere: at fremme fred imellem religioner og med religionen. Det vil sige at fremme fred imellem forskellige religioner og mellem de forskellige religioner og den sekulære, ikke-troende verden. Paven vier et afsnit af sit budskab hertil.

²³ Thomas af Aquin, "Kommentar til Johannesevangeliet", XIV, lect.VII, n.1962

²⁴ Es 52,7

²⁵ Ez 37,26: Jeg slutter en fredspagt med dem; det skal være en evig pagt. Jeg gør dem talrige, og jeg giver dem min helligdom for evigt.

²⁶ Ef 6,14–15: Så stå da fast, spænd sandhed som bælte om lænden, og ifør jer retfærdighed som brynje, og tag som sko på fødderne villighed til at gå med fredens evangelium.

²⁷ Sl 85,11

²⁸ Rom 5,1

²⁹ Dante Alighieri, La Divina Commedia, Paradiso 3, 85. Red.

³⁰ Teresa af Avila, Poesi, 30. Red.

³¹ Jak 3,16–18

Paven skriver: "Hvad angår retten til frit at udtrykke sin personlige tro, er et andet foruroligende symptom på manglende fred i verden repræsenteret af de vanskeligheder, som både kristne og tilhængere af andre religioner hyppigt møder med hensyn til offentligt og frit at bekende deres religiøse overbevisninger ... Der er regimer, der påtvinger alle én bestemt religion, mens sekulære regimer fører om ikke så meget til voldelig forfølgelse så dog til en systematisk kulturel tilsværtning af religiøs tro. I begge tilfælde respekteres en fundamental menneskeret ikke, og det giver alvorlige tilbageslag for fredelig sameksistens. Det kan kun fremme en mentalitet og en kultur, som ikke bidrager til fred".³²

For øjeblikket har vi et eksempel på denne kulturelle hån – eller i det mindste på en marginalisering af religiøs tro – i den kampagne, som føres i forskellige europæiske lande og byer mod julens religiøse symboler. Den grund, man ofte anfører, er ønsket om ikke at fornærme mennesker iblandt os, som har en anden tro, især muslimerne. Men det er et påskud, en undskyldning. Det er i virkeligheden ikke muslimerne, der ikke ønsker disse symboler, men en vis ikke-troende gruppe i samfundet. Muslimer har intet imod den kristne fejring af julen. De ærer den i virkeligheden.

Vi er endt i en temmelig absurd situation: På den ene side fejrer mange muslimer Jesu fødsel, ønsker en julekrybbe i deres hjem og siger, at "den, der ikke tror på Jesu mirakuløse fødsel, er ikke muslim",³³ mens andre, som kalder sig kristne, ønsker at gøre julen til en "vinterfest", som kun befolkes af rensdyr og teddybjørne.

I Koranen er der en Sura, som er værd at kende (også som en hjælp i en venlig dialog mellem religioner). Den er tilegnet Jesu fødsel:

Englene sagde: "Maria! Gud forkynder dig det gode budskab om et ord fra sig. Hans navn er Messias, Jesus, Marias søn. Han vil være højt agtet i denne verden og i den hinsidige ... Han vil tale til menneskene, når han ligger i vuggen, og som moden mand, og han vil være en af de retfærdige. "Herre!" sagde hun. "Hvordan kan jeg få et barn, når ingen mand har berørt mig?" Han sagde: "Sådan er det. Gud skaber, hvad Han vil. Når Han har besluttet en sag, da siger Han blot til den: 'Bliv til!', og så er den til."³⁴

I en episode i fjernsynsprogrammet *I Hans billede*,³⁵ der handler om evangeliet til søndagen, og som bliver udsendt i morgen aften, bad jeg en muslimsk broder læse dette afsnit, og det gjorde han med stor glæde, idet han sagde, at han var lykkelig for at skabe klarhed om noget, andre muslimer have bragt forvirring om under påskud af at fremme deres sag.

Det tema, som giver mulighed for en dialog imellem religioner – ikke bare baseret på de grunde, der er bestemt af, hvad der er belejligt, og som vi kender så godt, men snarere baseret på et solidt teologisk fundament – er, at "vi alle har én Gud", sådan som Den hellige Fader mindede om, da han besøgte Den blå Moské i Istanbul. Det er med den samme sandhed, Paulus begyndte sin prædiken på Areopagos i Athen.³⁶

Subjektivt har vi forskellige forestillinger om Gud. For os kristne er Gud *Vor Herre Jesu Kristi Fader*, som vi ikke kender undtagen *gennem ham*, men objektivt set ved vi godt, at Gud kun kan være én. Der er kun "én Gud og alles fader, som er over alle, gennem alle og i alle".³⁷

³² Pavens budskab § 5

³³ Magdi Allan, "Vi muslimer siger ja til julekrybben", dagbladet *Il Corriere della Sera*, 18. december 2006, s. 18

³⁴ Koranen, Sura 3, vers 45–47

³⁵ Den italienske kanal RAI Uno

³⁶ ApG 17,25–28: Det er ham, der giver alle liv og ånde og alle ting; og af ét menneske har han skabt alle folk og ladet dem bosætte sig overalt på jorden og fastsat bestemte tider og grænser for, hvor de skal bo — for at de skulle søge Gud, om de kunne famle sig frem og finde ham, som dog ikke er langt borte fra en eneste af os. For i ham lever vi, ånder vi og er vi, som også nogle af jeres digtere har sagt: Vi er også af hans slægt.

³⁷ Ef 4,6

Vores tro på Helligånden er også et teologisk grundlag for dialog. Som forløsningens og nådens ånd er han fredens bånd imellem de døpte og de forskellige kristne bekendelser. Som skabelsens ånd, *spiritus creator*, er han fredens bånd imellem troende i alle religioner og i realiteten også imellem alle mennesker af god vilje. "Enhver sandhed, hvem der end udtaler den", siger Thomas af Akvin, "kommer fra Helligånden."³⁸

Den hellige Faders nylige rejse til Tyrkiet har som mål haft religiøs fred; den har vist sig at bære megen frugt, hvad alt dét gør, som fødes i korsets tegn: fred mellem den østlige og den vestlige kristne kirke, mellem kristendom og islam. Da Den hellige Fader bad sin stille bøn i Den blå Moské, sagde han ved samme lejlighed, at "dette besøg vil hjælpe os til sammen at finde midlerne og vejene til fred til menneskehedens bedste."

Fred uden religion

For at sige det lige ud: Det sekulariserede Vesten håber på en anden form for religiøs fred – én, der ville følge af religionens forsvinden:

"Forestil dig, at der ikke er et himmerige. Det er let, hvis du prøver. Intet helvede under os, og over os kun himmel. Forestil dig alle mennesker leve for dagen i dag. Forestil dig, der ingen lande er. Det er ikke svært. Intet at dræbe eller dø for, og heller ingen religion. Forestil dig alle mennesker leve for dagen i dag. Forestil dig, der ingen lande er. Det er ikke svært. Intet at dræbe eller dø for, og heller ingen religion. – Forestil dig alle folkene leve et liv i fred. Du siger måske, jeg er en drømmer, men det er jeg ikke den eneste, der er. Jeg håber, du en dag vil slutte dig til os, og verden vil leve som én".³⁹

Denne sang, skrevet af en af den moderne rockmusiks idoler, er med sin blide melodi blevet et slags sekulært pacifistisk manifest. Hvis det, man ser for sig her, skulle blive til virkelighed, ville verden være fattigere og mere elendig, end vi kan forestille os. Det ville være en trist verden, hvor alle forskelle var ophævet. Hvor mennesker er bestemt, ikke til fred, men til at sønderrive hinanden, fordi – som René Girard⁴⁰ har vist – når alle ønsker det samme, vil "det efterlignende begær" være utøjlet og med dét rivaliseren og krig.

Vi, der tror, må ikke tillade os selv at henfalde til harme eller polemik, ikke engang i forhold til den sekulariserede verden. Ved siden af dialog og fred mellem religioner er der et andet mål for fredsstiftere: fred imellem troende og ikke-troende, mellem religiøse mennesker og den sekulære verden, som er ligeglad med eller fjendtligt indstillet over for religion.

Denne prøve vil være vanskelig: uden vaklen at stå til regnskab for det håb, vi har, men at gøre det, som apostlen Peter siger: "med blidhed og respekt".⁴¹ Respekt betyder i dette tilfælde ikke "respekt bestemt af menneskefrygt", idet man holder Jesus skjult for ikke at fremkalde reaktioner. Det er en respekt for et indre, som kun Gud kender, og som ingen kan krænke eller tvinge til at ændre. Det er

³⁸ Thomas af Aquin, "Summa Theologiae," I-IIae q. 109, a. 1 ad 1; Ambrosiaster, Kommentar til Første Korintherbrev, 12, 3 (CSEL 81, 132)

³⁹ John Lennon i sangen *Imagine There's No Heaven*

⁴⁰ René Girard, f. 1923, fransk filosof og antropolog, der i en årrække forelæste på Stanford University, California. Red.

⁴¹ 1 Pet 3,15–16: I skal hellige Herren Kristus i jeres hjerte og altid være rede til forsvar over for enhver, der kræver jer til regnskab for det håb, I har, men I skal gøre det med sagtomdighed og gudsfrygt og med en god samvittighed, for at de, der håner jeres gode livsførelse i Kristus, må blive gjort til skamme, når de bagtaler jer. [De græske ord *praütês* og *phobos*, som i den danske 1992-oversættelse er gengivet med *sagtomdighed* og *gudsfrygt*, har begge en vifte af betydninger, der også muliggør andre oversættelser; p. Cantalamessa citerer her den italienske Jerusalem-Bibel, der bruger ordene *dolcezza* og *rispetto*: *blidhed* og *respekt*. Red.]

ikke at sætte Jesus i parentes, men snarere at gøre Jesus og evangeliet synligt igennem vore liv. Vi beder kun om, at andre viser os kristne en tilsvarende respekt – noget, der indtil nu ofte har manglet.

Lad os slutte med en tanke om julen. En gammel vekselsang i julens korbøn lød sådan: "*Hodie nobis de caelo pax vera descendit. Hodie per totum mundum melliflui facti sunt caeli*" (I dag er sand fred kommet ned fra himlen til os. I dag lader himmeriget honning dryppe over verden).

Hvordan kan vi svare på den uendelige gave, som vor Far gav til verden, da han gav sin eneste søn? Hvis der er et fejltrin, vi ikke bør begå i julen, er det at genbruge en gave og give den tilbage til den person, som gav den til os. Men med Gud kan vi ikke undgå at gøre det uafbrudt! Den eneste mulige taksigelseshandling er Eukaristien: At give Jesus, hans søn og vor broder, tilbage.

Og hvilken gave giver vi til Jesus? En tekst i den østerlandske juleritus siger: "Hvad kan vi tilbyde dig, Kristus, for at være blevet menneske på jorden? Hver skabning giver dig et tegn på anerkendelse: Englene deres sange, himlen sin stjerne, jorden en hule, ørkenen en krybbe. Men vi tilbyder dig en jomfru som moder!"⁴²

Amen.

Klik her for at udskrive artiklen (printerens skal være tændt)

Klik her for at sende artiklen til en ven eller bekendt (Outlook skal være startet)

Klik her for at komme til forsiden af catholica.dk

⁴² Idiomelon (dvs. hymne på helt sin egen melodi. Red.) til Julens Vesper